

In het belang van vogels

1. Inleiding:

In mei 2020 worden op het Circuit van Zandvoort Formule 1-races georganiseerd, waarbij naar verwachting, in een periode van drie dagen, ongeveer 125.000 mensen per dag aanwezig zullen zijn. Aangezien het circuit rondom is omgeven door natuurgebied, behorend bij Natura 2000, is in het kader van de Wet Natuurbescherming een zogenaamde natuurtoets vereist. Onderdeel daarvan is een Notitie Akoestiek (26 september 2019) waarin wordt beoordeeld of het omringende Natura 2000-gebied last ondervindt van het geluid tijdens de Formule 1-races.

Allereerst is het belangrijk te weten dat er geen metingen zijn gedaan, maar gebruik gemaakt is van een zogenaamd 'akoestisch rekenmodel, net als in 2010, om de geluidsbelasting te beoordelen. Vervolgens wordt geconcludeerd dat de geluidssituatie tijdens het Formule 1-evenementgunstiger is dan aangenomen bij de vergunningaanvraag in 2010.

Wij willen aantonen dat de conclusies in de Notitie Akoestiek voorbarig zijn én, op grond van de huidige kennis van de wetenschap, adequaat onderzoek noodzakelijk is. Immers, metingen zijn cruciaal om voorspellingen van modellen te toetsen.

2. Overpeinzingen:

- a. De Formule 1-races vinden in mei plaats, middenin het broedseizoen van vogels, dat van maart tot en met juli duurt.
- b. In vogelonderzoek worden vogels die op nationaal nivo dramatisch afnemen of in hun voortbestaan worden bedreigd opgenomen op de zogenaamde Rode lijst. Uit onderzoek blijkt dat in de laatste 20 jaar (1996-2017) het aantal Rode lijst-soorten in de regio is gedaald van 28 naar 13 soorten; er zijn dus al 15 soorten uit het gebied verdwenen (Broedvogels nationaal Park Zuid-Kennemerland 1996-2017).

- c. Blijkens de beschikbare stukken is er in het kader van de Natuurtoets/Notitie Akoestiek nooit daadwerkelijk onderzoek gedaan naar:
- de geluidsbelasting tijdens Formule 1-races;
 - de invloed van het geluid tijdens Formule 1-races op broedvogels.
- Met behulp van akoestische rekenmodellen zijn voorspellingen gedaan over het langdurig gemiddelde geluid en of dat boven een bepaalde waarde komt of niet. Dit zegt niets over de overlast die de vogels eventueel ondervinden. Om die te kunnen beoordelen is het van belang te weten wanneer, hoe lang welk geluid is te horen.
 - Helaas is onduidelijk welke geluidsbronnen, storende geluiden, in de rekenmodellen zijn meegewogen.
- d. De races zijn nu voor een periode van drie opeenvolgende jaren gepland (2020 t/m 2022). De invloed van een Formule 1-evenement op het broedgedrag van vogels kan door de jaarlijkse herhaling accumuleren en dus veel groter zijn.
- e. Uit de media blijken Formule 1-wagens, overigens tegen de zin van de fans, weliswaar steeds 'stiller' te zijn, maar wel pieken van 130/140 dB(A) te produceren. Aangezien er tijdens een race meerdere wagens tegelijkertijd in de baan zijn, worden die pieken over het hele circuit en vaak geproduceerd. Daardoor geven gemiddelde geluidsbelastingen zoals die worden berekend wellicht een vertekend beeld als het om mogelijke verstoring en overlast gaat.
- f. Naast het geluid van de auto's zijn er nog vier belangrijke geluidsbronnen te onderkennen: het publiek, geluid veroorzaakt door de speakers die de acties op en rond het circuit begeleiden, muziek én helikopters die allerlei mensen van en naar het circuit vervoeren.

Onze conclusie is dan ook dat het tijd wordt dat er daadwerkelijk, op een wetenschappelijk verantwoorde manier en gedurende meerdere jaren onderzoek wordt gedaan naar de mogelijke invloed van een evenement als Formule 1 op het gedrag en broedsucces van vogels in het omliggende Natura 2000-gebied.

3. Uitgangspunten:

Op grond van (wetenschappelijk) literatuuronderzoek is bekend:

1. wereldwijd is er géén wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de invloed van Formule 1-races op het broedgedrag van vogels;

2. vogels kunnen aantoonbare schade ondervinden van geluidsoverlast, zoals: stress en gehoorschade;
3. vogels kunnen erg gevoelig zijn voor veranderingen in geluid. Hierdoor kan het broedgedrag worden verstoord en kunnen ze zelfs het nest verlaten.

Een korte toelichting:

ad 1: Verreweg het meeste onderzoek betreft verkeershinder. Deze onderzoeken zijn maar zeer beperkt bruikbaar omdat verkeershinder in het algemeen een niet al te hoge geluidsbelasting betreft die bovendien vrij constant van karakter is.

Door Alterra en Sovon is in 2012 onderzoek gedaan naar de invloed van auto- en motorraces op broedvogels: Storen broedvogels zich aan het geluid van race-evenementen? Effect van de in 2010/2011 op het TT-Circuit Assen gehouden Superbike- en Superleague-evenementen op broedvogels in het Natura 2000-gebied Witterveld. De resultaten van dit onderzoek zijn niet bruikbaar voor de beoordeling van de Formule 1-races in Zandvoort omdat het om een veel minder belastend race-evenement gaat. Bovendien zijn in dit onderzoek helaas geen geluidsmetingen uitgevoerd.

ad 2: Door geluidsoverlast kunnen bij vogels allerlei fysiologische en psychologische veranderingen optreden: lawaai, zoals dat van formule 1-bolides, kan ervoor zorgen dat vogels vaker en harder zingen wat ze ook kwetsbaarder maakt voor broedvogels; lawaai kan ook stress en agressief gedrag veroorzaken; soms verlaten ze door dit alles zelfs hun nest. Kortgeleden is ook aannemelijk gemaakt dat herhaald en hard geluid, zoals dat van vliegtuigen, kan leiden tot doofheid bij vogels.

ad 3: De voor mensen gebruikte maat voor gevoeligheid voor geluid is dB (A). Voor vogels is het frequentiespectrum iets kleiner dan dat van mensen. Cruciaal is om de verstorende variatie in al het geluid vast te leggen: dat van de racewagens maar ook dat van juichend publiek, muziek, speakers die de wedstrijd begeleiden met commentaar én helikopters die aan en af vliegen om mensen naar en van het circuit te brengen.

4. Werkwijze:

Op grond van de bovengeschetste uitgangspunten is een methode ontwikkeld om de belasting van broedvogels door overmatig geluid adequater te kunnen meten. Voor die methode zijn de volgende parameters nodig:

1. heersend omgevingslawaaï zoals dat van de wind, de branding, zingende vogels;
2. verspreiding van geluid in de omgeving door Formule 1 en andere storende geluiden: publiek, muziek, speakers en helikopters. Al die bronnen worden waargenomen op meerdere locaties en gedurende verschillende tijdseenheden.
3. overzicht van de aanwezige vogelsoorten in het gebied
4. omgevingskenmerken die van invloed zijn op de overdracht van het geluid, zoals: schermen, geluidswallen, bodemgesteldheid.

5. Aanbevelingen:

Door deze notitie willen we duidelijk maken dat:

1. het cruciaal is dat er daadwerkelijk onderzoek wordt gedaan, zelfs voor het eerst wereldwijd, naar de invloed van het Formule 1-evenement op het broedgedrag van vogels;
2. daarvoor gewerkt wordt volgens door wetenschappelijk onderzoek verkregen nieuwe inzichten.
3. onderzoek plaats dient te vinden voor, tijdens en na een Formule 1-evenement in de komende drie jaar.

Op deze manier kan antwoord worden gegeven op de vraag:

Wordt het broedgedrag van vogels verstoord é de vogelstand negatief beïnvloed door de geluidsoverlast van de activiteiten op en rond het circuit in Zandvoort tijdens Formule1-races?

Noot: Deze notitie is tot stand gekomen in samenwerking met Dr. Hans Slabbekoorn, onderzoeker en universitair hoofddocent aan het Instituut voor Biologie van de Universiteit Leiden.

IJmuiden, 28 oktober 2019

Leo Clijsen,

Werkgroep Natuurbescherming, Samenwerkende Vogelwerkgroepen
Noord-Holland (SVN)

